

Správa o činnosti pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.2.1 Zvýšiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy reflektujúc potreby trhu práce
3. Prijímateľ	Obchodná akadémia Liptovský Mikuláš
4. Názov projektu	Zvýšenie kvality odborného vzdelávania a prípravy na Obchodnej akadémii Liptovský Mikuláš
5. Kód projektu ITMS2014+	312011AGY1
6. Názov pedagogického klubu	Klub čitateľskej gramotnosti
7. Dátum stretnutia pedagogického klubu	8. 12. 2020
8. Miesto stretnutia pedagogického klubu	OALM
9. Meno koordinátora pedagogického klubu	Mgr. Janka Klepáčová
10. Odkaz na webové sídlo zverejnenej správy	www.oalm.edupage.org

11. Manažérske zhrnutie:

Na stretnutí Klubu čitateľskej gramotnosti sme sa zaoberali problematikou "Doslovného porozumenia literárnych textov" so zameraním na poéziu. Oboznámili sme sa s charakteristikou umeleckého literárneho textu, básnického textu, so základnými princípmi práce s umeleckým textom, básnickými prostriedkami a motívami v poézii, s ťažkosťami pri porozumení umeleckého textu a metódami a formami práce s umeleckým textom.

Učitelia analyzovali umelecké texty – básne a diskutovali o úlohách, ktoré boli k nim vytvorené, o ich vhodnosti a obtiažnosti.

V ďalšej časti si vyučujúci pripravili úlohy ku konkrétnym umeleckým textom - básňam.

Samostatnú časť učitelia venovali prednesu poézie – svojim skúsenostiam a odporúčaniam pre recitáciu.

V závere stretnutia boli navrhnuté odporúčania pre prácu s umeleckým básnickým textom pre žiakov OA.

Kľúčové slová:

umelecký text, básnický text, poézia, interpretácia umeleckého textu, recitácia, prednes, analýza umeleckých textov, básnické prostriedky, zážitkový model vyučovania, čitateľ

12. Hlavné body, témy stretnutia, zhrnutie priebehu stretnutia:

V úvode stretnutia oboznámila Mgr. Janka Klepáčová prítomných s charakteristikou umeleckých literárnych textov. Uvedené texty majú v žiakoch vzbudiť nejakú emóciu, zážitok. Literárna výchova v škole posilňuje u študentov poznanie a rovinnu zážitkov, aby mohol čitateľ poznávať svet aj prostredníctvom emócií, ponúka aj rovinnu výchovnú, ktorá osobnosť čitateľa duchovne formuje. Dôležitá je aj rovinná komunikatívna.

V zložke literárna výchova sa primárne vychádza z čitateľského zážitku, ktorý vyvoláva stretnutie s umeleckým textom. Prostredníctvom čítania, interpretácie a hodnotenia textu sa rozvíjajú čitateľské a interpretačné zručnosti žiakov a zdokonaľujú sa kľúčové kompetencie, najmä čítanie s porozumením. Zážitkové čítanie, analýza textu a literárno-výchovná interpretácia textu s dôrazom na zážitkové metódy, verbalizácia zážitku a aplikácia textových hodnôt do praxe žiakov-čitateľov, čo sú základné hodnoty literárneho vzdelávania.

Cieľom vyučovania literatúry je sústavne rozvíjať čitateľské a interpretačné zručnosti žiakov. Postupujeme od čitateľa naivného cez čitateľa schopného analyzovať sémantiku umeleckého textu (analytické čítanie) k jej porozumeniu a prenikaniu do znakovkej podstaty textu, až k čitateľovi schopnému pracovať s významom textu na vyššej individuálnej úrovni spracovania, (syntetické, hodnotiace čítanie).

Na stretnutí sme sa venovali predovšetkým doslovnému porozumeniu literárnych textov. Zhrnuli sme pravidlá, ktoré by sme mali dodržiavať pri práci s poéziou:

- dôležité je viacnásobné pozorné čítanie
- sústreďovanie sa na dôležité miesta textu, napríklad na názov básne, začiatok a koniec verša, veršový presah, pointu
- pri čítaní a analýze je potrebná trpezlivosť a vytrvalosť a veľa sa pýtať
- treba rátať aj s chybami, nijaká interpretácia nie je optimálna
- hľadáme so žiakmi nesystémové a systémové, opakujúce sa prvky
- básneň ako celok môže byť metaforou, alegóriou alebo podobenstvom
- upozorňujeme žiakov na použité trópy a figúry
- zvláštne obrazy, slovné spojenia posudzujeme izolovane, ale aj v kontexte.
- upozorňujeme na náznaky v texte, všímajme si asociácie
- stotožnenie autora a tzv. lyrického subjektu je neprípustné
- neustále upozorňujeme, že text nie je skutočnosť, ale výpoveď o skutočnosti, fikcia
- pýtajme sa žiakov na ich čitateľský zážitok
- nejestvuje jediná správna interpretácia - žiacku interpretáciu neodmietame - tvrdenia žiakov sa vždy musia opierať o presvedčivú argumentáciu

V ďalšej časti sme rozoberali ukážky básní a úlohy k nim:

1. Dolu pri Dunaji – ľudová balada (hlasová interpretácia textu učiteľom alebo zo zvukového záznamu, zistenie porozumenia textu a dojmu z prečítaného, literárnoteoretické poučenie o básnickom jazyku, ľudovej slovesnosti a žánri ľudová balada, zdokonaľovanie techniky čítania básne: akcentovanie slov, modulácia a sila hlasu, intonácia a tempo reči vo verši a slohe, nácvik výrazného (estetického) čítania).
2. M. Rázusová – Martáková – Kvety (živá hlasová interpretácia textu, zistenie porozumenia textu a dojmu z prečítaného, literárnoteoretické poučenie o lyrickoepickej básni a básnických výrazových prostriedkoch, ideovo-estetická interpretácia básne, nácvik estetického prednesu básne)
3. D. Hivešová – Šilanová – Cigánske pohľady (živá hlasová interpretácia textu, zistenie porozumenia textu a dojmu z prečítaného, literárnoteoretické poučenie o pásme - žánri modernej umeleckej poézie, zdokonaľovanie techniky čítania básne s porozumením:

akcentovanie slov, modulácia a sila hlasu, intonácia a tempo reči vo verši a slohe, nácvik výrazného (estetického) čítania)

Metódy a formy práce s literárnym textom:

- osnova k prečítanému textu
- tvorba otázok k textu
- reprodukcia textu (prerozprávanie)
- farebne zvýrazniť hlavné motívy básne – vhodná forma pri dištančnom vyučovaní
- práca s učebnicou Teória literatúry
- skupinová práca (rozdeliť básne na strofy- časti)
- tvorivé úlohy (napr. dokončiť text...)
- zážitkové vyučovanie – prednes básne známym hercom, významnou osobnosťou
- nácvik výrazného (estetického) čítania - akcentovanie slov, modulácia a sila hlasu, intonácia a tempo reči vo verši a slohe
- tvorba videí s prednesom básne – vhodná forma pri dištančnom vyučovaní

V poslednej časti prítomní pracovali na konkrétnych literárnych textoch – básňach, analyzovali jednotlivé texty a pripravili úlohy, ktoré využijú v praxi. Prítomní pracovali s básňami:

1. Maša Haľamová – Červený mak (ľúbostná lyrika)
2. Janko Silan - Dievčatko (duchovná lyrika)
3. Štefan Krčméry – Prostá pieseň hôrna (prírodná lyrika)

Učitelia pripravili úlohy na lepšie pochopenie uvedených textov (hľadanie a farebné vyznačovanie motívov, práca s učebnicou Teórie literatúry, prednes jednotlivých veršov, práca s hlasom, práca s predstavami, vyhľadávanie básnických prostriedkov, práca s rýmom a prozodickým systémom, zážitkové vyučovanie). S uvedenými ukážkami budú pracovať žiaci 3. ročníka pri polročnej slohovej práci v rámci dištančného vzdelávania.

V závere vyučujúci venovali pozornosť dištančnému vzdelávaniu a konštatovali, že vhodnou formou, ako pracovať s básnickým textom v tomto období, je natáčanie videí žiakmi s vlastným prednesom, doplneným o vhodné obrázky či videoukážky, ktoré podporujú doslovné aj prenesené porozumenie umeleckého textu. Žiaci pracujú s hlasom, intonáciou, prízvukom, dôrazom, silou hlasu a pod., pričom si musia uvedomiť, čo je v básni dôležité, čo zvýrazniť, na ktoré slová klásť dôraz a pod. Pri príprave videoukážok s prednesom využijú aj vedomosti a zručnosti z predmetu IKT.

13. Závěry a odporúčania:

Vyučujúci skonštatovali, že literárne texty – básne robia našim žiakom veľký problém aj na EČ MS. Nie vždy správne porozumejú ich významu, nevedia nájsť umelecké prostriedky, nechápu, čo básnik nimi vyjadruje, nevedia nájsť motívy či hlavnú myšlienku básne. Pomôcť im môže práve tiché i hlasné čítanie básne, učenie sa básní naspamäť a samotný prednes básne, kedy je potrebné pracovať s hlasom tak, aby uvedený literárny text správne vynikol a jeho pochopenie bolo v súlade s prednesom. K tomu im môžu pomôcť úlohy na lepšie pochopenie básnického textu, vytvorené učiteľom.

Na ďalšie stretnutie si vyučujúci pripravujú prozaický literárny text.

14. Vypracoval (meno, priezvisko)	Mgr. Janka Klepáčová
15. Dátum	8. 12. 2020
16. Podpis	
17. Schválil (meno, priezvisko)	Mgr. Zuzana Jánošíková
18. Dátum	8. 12. 2020
19. Podpis	

Príloha:

Prezenčná listina zo stretnutia pedagogického klubu